

Mieczysław Gajos

Uniwersytet Łódzki

Urszula Paprocka-Piotrowska

**CONSTRUCTION DU RECIT DANS LA COMMUNICATION
EN LANGUE ETRANGERE**

LUBLIN: WYDAWNICTWO WERSET, 2013, STR. 309.

Urszula Paprocka-Piotrowska jest naukowcem o uznanym dorobku badawczym, w którym dominują rozważania na temat teoretycznych i pragmatycznych aspektów związanych z procesem przyswajania języków, zarówno ojczystego jak i języków obcych.

Najnowsza monografia Autorki, *Construction du récit dans la communication en langue étrangère* to dzieło systematyzujące jej dotychczasowe osiągnięcia badawcze poświęcone akwizycji języka. Jest to jednocześnie książka wnosząca wiele nowych cennych spostrzeżeń i obserwacji opartych na bardzo rzetelnie przeprowadzonych najnowszych badaniach, których wyniki pozwalają lepiej zrozumieć istotę procesów powiązanych z nabywaniem umiejętności posługiwania się określonym systemem znaków językowych.

Ta francuskojęzyczna, niezmiernie ciekawa i wartościowa publikacja Urszuli Paprockiej-Piotrowskiej poświęcona analizie tworzenia opowiadania w trakcie komunikowania się w języku obcym doskonale wpisuje się w europejskie i światowe badania psycholingwistyczne, zarówno te teoretyczne jak i aplikatywne, które zmiierzają do wyjaśnienia roli procesów poznawczych w nabywaniu określonych kompetencji komunikacyjnych. Opublikowana w 2013 roku monografia Urszuli Paprockiej-Piotrowskiej ma wymiar zarówno poznawczy jak i praktyczny, co z pewnością może sprzyjać poszerzeniu kręgu jej ewentualnych odbiorców. W moim przekonaniu, książka stanowi cenne źródło informacji zarówno dla osób zajmujących się problematyką przyswajania

języków z punktu widzenia psycholingwistycznego jak i nauczycieli języków obcych, szukających odpowiedzi na pytania związane z optymalizacją procesu przyswajania języka obcego w warunkach szkolnych. Chociaż w swoim najnowszym opracowaniu Autorka ogranicza rozważania do sprawności narracyjnych w języku, to można tu także odnaleźć refleksje i opinie dotyczące nabywania ogólnej kompetencji językowej i komunikacyjnej, skuteczności porozumiewania się czy metodologii prowadzenia badań dotyczących akwizycji języka.

Urszula Paprocka-Piotrowska systematycznie, w sposób przejrzysty i uporządkowany wprowadza czytelnika w teoretyczne i pragmatyczne zagadnienia dotyczące tekstów narracyjnych, konstruowania opowiadania jako czynności metajęzykowej i językowej oraz nabywania przez uczących się języka umiejętności narracyjnych przy użyciu kodu języka drugiego/obcego.

Książka dostarcza również ciekawego materiału pozwalającego na obserwację warsztatu metodologicznego wykorzystanego przez Autorkę, którego opanowanie jest niezbędne do prowadzenia rzetelnych badań nad przyswajaniem języka. Z tego względu monografia Urszuli Paprockiej-Piotrowskiej może stanowić cenne źródło inspiracji dla psycholingwistów, językoznawców i glottodydaktyków parających się badaniami nad asymilacją języków obcych. Może również dostarczać młodym badaczom i studentom cennych wskazówek na temat sposobu organizacji i prowadzenia badań nad akwizycją języka.

Dzieło, które liczy w sumie 309 stron zostało podzielone na cztery rozdziały, poprzedzone uwagami wprowadzającymi, zakończone konkluzją końcową, po której zamieszczono bardzo obszerną, wielojęzyczną bibliografię przedmiotu, streszczenie w języku angielskim, (szkoda, że zabrakło streszczenia w rodzimym języku Autorki), oraz indeks pojęć.

Wychodząc od znanych i powszechnie uznawanych teorii analizy tekstów narracyjnych, (Barthes, Genette, Adam, Labov, Waletzky i inni), Autorka w sposób syntetyczny i krytyczny zaprezentowała na łamach pierwszego rozdziału swojej monografii własną próbę zdefiniowania tekstu narracyjnego, wskazała na typowe cechy narracji oraz szczegółowo opisała wewnętrzną strukturę tekstów o charakterze narracyjnym. Uczyniła to z punktu widzenia ucznia, który nabywa i kształtuje językowe kompetencje komunikacyjne w języku obcym. Od samego początku, Autorka umiejętnie łączy teorię z praktyką, co widać wyraźnie poprzez całą sieć umiejętnie dobranych przykładów, które posłużyły do zilustrowania omawianych w tym rozdziale zagadnień.

Podobnie jest w rozdziale II, który został w całości poświęcony analizie czynności narracyjnej ucznia przyswajającego sobie język obcy. Autorka prześledziła i precyzyjnie opisała mechanizmy i strategie wykorzystywane przez ucznia-narratora do tworzenia wypowiedzi w języku obcym, które noszą cechy

opowiadania. Słusznie zauważa, że ucząc się języka obcego, uczeń powinien potrafić optymalnie korzystać z wcześniej nabytych i zinterioryzowanych umiejętności w języku rodzimym, w tym posiadanych kompetencji narracyjnych. Posiadane przez ucznia kompetencje dyskursywne opanowane w trakcie akwizycji języka pierwszego mogą i powinny być wykorzystywane na zasadzie pozytywnego transferu do samodzielnego tworzenia tekstu narracyjnego przy zastosowaniu obcojęzycznych środków językowych, nawet tych dość ograniczonych.

Omówione teoretyczne zagadnienia dotyczące konstruowania opowiadania w języku obcym zostały bogato zilustrowane i poparte odpowiednio przytoczonymi przykładami, co wpływa na przejrzystość i lepsze zrozumienie prowadzonego wywodu.

W dwóch pierwszych rozdziałach, otrzymaliśmy zatem spójne autorskie podejście teoretyczne dotyczące tekstu narracyjnego i jego tworzenia w trakcie procesu przyswajania języka obcego, które umiejętnie łączy wcześniejsze teorie semiotyczne, psycho i socjolingwistyczne ze spojrzeniem funkcjonalnym dokonywanym w perspektywie glottodydaktycznej.

Od teorii do praktyki, taka jest koncepcja książki dr hab. Urszuli Paprockiej-Piotrowskiej, która swoje rozważania teoretyczne zawarte w dwóch pierwszych rozdziałach monografii uzupełniła kolejnymi dwoma rozdziałami o charakterze empirycznym. Znajdujemy tutaj szczegółowe opisy i wyniki przeprowadzonych badań własnych, które ukazują w jaki sposób uczący się języka obcego nabywają kompetencję narracyjną. Dużą wartość rozdziałów III i IV upatruję w ich wymiarze metodologicznym. Dostarczają bowiem czytelnikowi istotnych informacji na temat procedur i narzędzi badawczych niezbędnych do prowadzenia rzetelnych badań z zakresu akwizycji języka, o czym wspominałem już wcześniej.

Podsumowując, najnowsza monografia dr hab. Urszuli Paprockiej-Piotrowskiej stanowi bardzo ciekawe studium teoretyczno-pragmatyczne poświęcone nabywaniu kompetencji narracyjnej w języku obcym, wnosi wiele ciekawych obserwacji i spostrzeżeń do omawianej tematyki i to zarówno z punktu widzenia merytorycznego jak i metodologicznego. Gorąco polecam tę pozycję nie tylko naukowcom zajmującym się zagadnieniami przyswajania języków, ale również nauczycielom języków obcych i studentom neofilologii. Mam nadzieję, że język publikacji – francuski – nie będzie przeszkodą w jej odbiorze przez innych neofilologów. Zamieszczone streszczenie w języku angielskim i wielojęzyczna bibliografia mogą być pomocne dla osób, które nie znają języka francuskiego.